VII.

VENTILATIO JURIDICA
DE

LIBELLIS,

QUAM

Divinâ Spiritus Sancti gratiâ clementer aſſiſtente
CONSENSU MAGNIFICI JCTO-
RUM ORDINIS IN ILLUSTRI

Academia Jenenſi,

PRÆSIDE

VIRO Magnifico, Nobiliſſimo, Ampliſſimo, Conſultiſſimo & Excellentiſſimo,

DN. CHRISTOPHORO PHI-
LIPPO Richtern/ J. U. D. Com. Pal. Cæſ.
Anteceſſore celeberrimo, p. t. Decano Spectabili, Conſiliario Saxonico, Curiæ Provincialis Saxonicæ & Scabinatus Adſeſſore graviſſimo, Facultatis Juridicæ Seniore venerando, Præceptore ſanctè
colendo,

Publicè eruditorum corona diſcutiendam
proponit
Ad diem Martii

GEORGIUS HOEJING,
OLDENBURGENSIS,
AUTOR.

JENÆ, ex Molybdographia GEORGII SENGENWALDI,
ANNO M. DC. LIX.

THESIS I.

OMnem doctrinam à ſubjecti definitione inchoandam rectè monet Plato, utpote quæ materiæ tractandæ naturam & differentiam breviter exponat. Becker. *in proœm. Synopſ. jur. publ. §. 4.* Facturi quoque competens Diſputationis noſtræ initium meritò majorum veſtigia calcantes inſiſtimus, & à definitione: quæ ſcalas ad ſcientiam apparat. Valentin. Arithmæ. *Velitat. Feudal. Diſſ. 3. th. 2. lit. a.* & à Scaligero ſubtilitatum Magiſtro *Exercit. 301.* anchorarum omnium firmiſſima indigitatur. Arithmæus *d. l.* initium facimus.

II.

Cum autem omnis definitio ſit duplex, alia *Nominis*, alia *Rei*. *Illa*, unde ſit; *Hæc*, quid ſit, indicans. Ariſt. *1. Top 1.* Sithmann. *in Idea Jur. Epiſcop. modern. c. 1. n. 4.* definitionem nominis ſive etymologiam ejusque acceptionem probè hic prius excutiemus; multis enim ſæpe impoſuit fallax etymologia, ſed & multis intimas rerum & verborum vires aperuit. Forcatulus *in Necyomantia Dial. 73. in princ.* & à vocis uſu ſæpè in rei ipſius cognitionem provehimur. Scaliger. *Exerc. 1 ſect. 1.* neglectus autem verborum parit paulatim rerum incertitudinem, Oldendorp. *Claſſ. 4. action. 24. num. 9.*

III.

Libellus autem nomen ſuum trahit à libro arborum cortice. VVeſenb. *π. ff. de cod. cill. n. 2.* & quidem interiori corticis parte, quæ ligno cohæret & vocatur *liber*, uti con-

ſtat ex Virgilio *lib. 2. Georgicōn*, ubi de arborum inſitione ſermo fit hunc in modum:

— — huc aliena ex arbore germen
Includunt, udoque docent inoleſcere *libro*,

in quo ante uſum chartæ vel membranæ caſcos Romanos ſcriptitaſſe legimus, & de libris arborum volumina compaginaſſe, apud. Polydor. Virgil. *de Rerum Inventor. lib. 2. c. 8.* & Servius *lib. 11. Æneidos* in illud Virgilii:

Huic natam, libro & ſylveſtri ſubere clauſam.

egregiè & pulchrè ut omnia refert. Etſi hodiè ejusmodi libelli invento chartarum uſu, generi humano longè utiliſſimo ac convenientiſſimo apud nos nunquam fuerint in uſu: tamen nomen adhuc remanet, & continens pro contento per ſynecdochen dicitur libellus, nam nomen manet, etſi res pereat. *l. ficut. 7. §. fin. ff. quod cujusque univerſitat. &c.* Manz. *ad princ. Inſtit. de perpet. & temporal. act. n. 16.* Sic actiones, quæ olim perpetuò competebant, hodiè verò tantum triginta annos durant, dicuntur adhuc perpetuæ. Item modus litem conteſtandi hodiernus, qui in foro noſtro receptus, & modus, quo uſa eſt Romana vetuſtas, longè videtur eſſe diverſus, cum ejusmodi formalibus nos non utamur, nomen tamen adhuc remanet.

IV.

Sumitur autem vocabulum *libellus* in jure noſtro admodum ambiguè. Interdum enim pro codicillo, vel epiſtola fideicommiſſaria, ut in *l. 2. princ. ff. de tab. exhib.* Secundò pro pane albo & ſuccinericio, ut in *l. judices. §. juncta gloſſ. in verbo libellis. C. de epiſcopal. audient.* Tertiò pro ſcripto ſupplici, ſive ſupplicatione, ut vulgò dicimus principi ſimpliciter & non animo judicialiter procedendi obla-

ta.

ra ſicut in *l. omnia quæcunque. 71. ff. de R. I. l. nec quicquam. 9. §. 1 ff. de offic. proconſ. & tot. tit. C. quando libellus principi dat. litis conteſt. faciat* Quartò pro epiſtola aſſertoria accipitur, quam vulgò certificationem vocamus. *in l. ſi publicanus. 4 §. 1. ff. de publican.* Quinto pro ſcedia intimatoria, videlicet quæ in foro, aut valvis eccleſiarum proponitur, inveniſſe ſcilicet aliquem rem amiſſam indicans ; eique cujus eſt, redditurum, *in l. falſus. 43. §. 8. ff. de furt.* Sextò accipitur pro breviculo, in quo judices olim ſententiam ſcribebant & ſcriptam proferebant. *l. 2. C. de ſentent. ex brevic. recitand. ibique* Gothofred. *in notis. lit. m.* Septimò capitur pro ſcriptura, quam actor affert animo procedendi judicialiter: & de tali libello nobis hic ſermo. Kling. *ad cap. 1. extra de libell. oblat. n. 3.* Oldendorp. *in Antinomi. ff de R. I. pag. m. 8.* Schard. *in Lexico Juridico.*

V.

Cæterum *libellus* aliis quoque in jure nominibus gaudet: ſunt enim ſynonyma hæc, libellus, *c. 1. extrà de libell. oblat.* Narratio negotii, *l. 1. C. de litis conteſt.* Petitio in jure propoſita. *c. olim inter epiſcopum. un. extrà de lit. conteſtat.* Reclamatio, ſeu poſtulatio. *d. c. 1. de libell. oblat.* Kling. *ad d. c. unicum. extrà de litis conteſt. n. 6.*

VI.

Præmiſsâ definitione nominis ejusque homonymia & ſynonymia: ſequitur definitio rei. Placet autem præ cæteris definitio Danielis Venatoris, qui in *Analyſ. Jur. Pontific. lib. 2 tit. 3.* Libellum in hunc modum definit: Quod ſit ſcriptura brevis, intentionem, cauſam, & petitionem actoris continens, contra adverſarium neceſſariò concludens. *per c. fin. extrà de libell. oblat. l. ampliorem. §. 1. C. de appell.* Simili modo definit libellum Petr. Frid. Mindan. *lib.*

3. *de Proceſſ. cap. 6. n. 2. in fin.* & poſt illum Conrad. Schlet. *in notis illuſtrib. ad x.* VVeſenb. *ff. de edend. n. 4.* niſi quod addat vocabulum inferens, hunc in modum: contra adverſarium ſimul accuſatio inferens & concludens.

VII.

Dicitur libellus *ſcriptura*: quia debet offerri in ſcriptis, ut notatur in Authent. offeratur, *C. de litis conteſt.* (quæ Authentica eſt Canoniſata in *c. induciæ 4. §. offeratur. cauſ. 3. q. 3.*) *c. 1. extrà de libell. oblat. ibidemq.* Kling. *n. 4.* Schneidew. *ad §. omnium. Inſtit. de action. n. 99.* ideò gloſs. *in l. prolatam. 4. C. de ſentent. & interlocut.* numerat libellum in ſcriptis inter eſſentiales & ſubſtantiales ſolennitates proceſſus. Sichard. *ad d. Authent. offeratur. n. 3.* nam ſecundum jura, in omnibus proceſſibus ordinariis & cauſis plenarus requiritur libellus, hoc eſt petitio, debet exhiberi ſcripto: ita, ut nec tacitè nec expreſsè omitti poſſit; adeo quod ſi omittatur: totus proceſſus vitietur & invalidetur. *d. Authent. in fine. C. de litis conteſt.* ibi enim dicitur litis conteſtationem factam libello non porrecto pro nihilo habendam eſſe. Kling. *ad c. 3. extrà de litis conteſt. n. 3.* Sichard. *ad d. Authen. n. 2 & n. 4.* Damhouder. *in Praxi Rer. Civil. cap. 100.* quod & in Camera Imperii obtinet. Ordinat. Cam. *part. 3. tit. 12. §.* Zum andern. *in fin.* ibi. Doch daß ſolches nicht mündlich/ ſondern in Schrifften geſchehe. Et quamvis olim de jure Digeſtorum non fuerit neceſſarium libellum proponere in ſcriptis, ſed ſuffecerit petitio vivæ vocis, quam vocarunt editionem actionis. *l. 1. §. 1. C. de edend.* tamen hodiè de jure Codicis & noviſſimo, in libello ſcriptura eſt neceſſaria. Sichard. *d. l. n. 3.* De conſuetudine tamen ſervatur multis in locis, quod libellus non offertur in ſcriptis, ſed dictatur Notario; Kling. *ad d. c. 1. extrà de libell. oblat. n. 4.* Schneidew. *ad §. omnium. Inſtit. de action. n. 99.* quod & in foro Saxoni-

co

co obtinet, ut litigantes jus ſuum non mutuis ſcriptis libellis: ſed viva voce & oretenus vom Munde in die Feder proponere tenentur. Conſtit. Elector. Saxon. *part.* 1. *Conſtit.* 1. Hinc ſtylus curiæ & mos judiciorum diligentiſſimè obſervandi veniunt: cujus obſervantia habetur pro forma, & ab ea non eſt recedendum. Everhard. *in Top. loco à Stylo curiæ ſeu more judicior.* 105. *n.* 4. imo habentur pro lege. *l. ſi quando. fin. in fin. ibi*: in cæteris mos judiciorum, qui hactenus obtinuit, in poſterum ſervatur intactus. *C. de injuriis. l. generaliter.* 12. *§. in omnibus. C. de reb. credit. & jurejur. l.* 1. *C. quæ ſit longa conſuetudo. c. quam gravi extrà de crimine falſi.* Guido Papæ *Deciſ. Grationop.* 198. *n.* 2. Gail. *lib.* 1. *obſerv.* 1. *num.* 1. Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. cap.* 140. *num.* 1. libellum autem contra ſtylum & curiæ conſuetudinem judex rejicere poteſt. Thuldæn. *in Annotat. ad prax. Rer. Civil.* Damhouder. *cap.* 102. *lit. b.* unde forma libellorum certa præſcribi non poteſt, cum juxta cujuslibet curiæ ſtylum & conſuetudinem ſint concipiendi. Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. lib.* 2. *tit.* 3. VVeſenb. *π. ff. de edend. n.* 7.

IIX.

Dicitur verò 2. libellus *ſcriptura brevis*: quia actor quantum poſſibile eſt, cavere debet, ne ſit verboſus, ſed ut omnia verba in libello poſita ſint alicujus ponderis, nec quicquam, imò ne ſyllaba ſuperfluè ponatur. *l. fin. §. in refutatoriis. C de appell.* Kling. *ad cap.* 1. *extrà de libell. oblat. num.* 5. Schneidew. *ad d. §. omnium. n.* 101. unde etiam diminutivè libellus dicitur, propter ſui brevitatem. Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. libr.* 2. *tit.* 3. nam advocatos ineptè garrientes in libellis ut puniat, lege permiſſum eſt judici. *d. l. fin. §. in refutatoriis. C. de appell. ibi*: *caveant tam litigantes, &c.* quæ vox pœnam minantis eſt. Præſertim in cauſa

appellationis. Sichard. *ad d. Authent. C. de litis conteſt. num 3.*

IX.

Non tamen in omnibus cauſis libellus in ſcriptis ut offeratur neceſſe eſt: in quibusdam enim cauſis, nempe ſummariis, in quibus ſimpliciter, de plano & absque figurâ & ſtrepitu judicii proceditur, in iis nec libelli oblatio, vel litis conteſtatio neceſſaria eſt. Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. lib. 2. tit. 5.* Arnold. ab Haerſolt. *in prolegomen. Adverſar. de action. num. 70.* Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. c. 100.* Sichard. *ad d. Authent. n. 5.* Kling. *ad cap. 3. extrà de litis conteſt. num. 3.* Maranta *in Speculo. part. 4. diſtinct. 9. n. 12.* imo eo loco poteſt judex etiam ſententiam ſine ſcriptus proferre. Sichard. *d. l. n. 5. & in l. 1. C. de ſentent. ex brevic. recitand. n. 35.* quod eſt contra *l. fin. C. de ſentent. ex brevic. recitand. & c. legum in fin. cauſ. 2. qu. 1.* (quid ſit autem ſimpliciter & de plano ac ſine ſtrepitu ac figurâ judicii procedere, eleganter exponitur in *c. ſæpe contingit. 2. Clementin. de verbor. ſignif.*) Cauſæ vero in quibus ſolennis judiciorum ordo non ſervatur, notantur in Clementin. diſpendioſam. De judic. & ſunt cauſæ beneficiales, eccleſiaſticæ, cauſæ decimarum, cauſæ uſurarum, (niſi de uſuris ageretur in foro ſeculari, uti limitat Johannes *ad d. Clementin diſpendioſam. fol. m. 25.*) cauſæ matrimoniales: & aliæ his quatuor annexis, ut ſunt cauſæ ſuper electionibus, collationibus, promiſſionibus, præſentationibus dignitatum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, &c. Venator perpulchrè ut omnia *d. l.* Coram arbitro quoque, qui ſuam notionem non habet à ſeipſo, ſed à partibus, poteſt procedi libello non porrecto. Kling. *ad cap. 3 extrà de litis conteſt. n. 3.* pronunciat enim arbiter, ſecundum quod à partibus eſt conventum. *l. diem proferre. §. ſi quis litigator, verſic. proinde. ff. de arbitris.* Kling. *d. l. n. 3.* &

com-

compromiſſi forma dat notionem arbitro. *l. non diſtinguemus ff. de arbitris.* Sichard. *ad d. Authent. offeratur. C. de litis conteſt. n. 6.*

X.

An autem libellus conſenſu partium poſſit omitti, ſeu an productioni libelli poſſit renunciari per partes, hic quærere lubet: quod negamus proximè ſequentibus nixi rationibus. 1. quia in omnibus proceſſibus ordinariis requiritur libellus, ut theſ. 7. præcedente dictum: ratio eſt, quia libellus eſt fundamentum totius judicii, ad quem omnia acta judicii referuntur. Modeſt. Piſtor. *part. 2. conſil. 21. num. 4.* 2. quoniam proceſſus & judicii ſubſtantia expreſsè & ad amuſſim ſunt obſervanda, nec conſenſu partium tolli aut remitti poſſunt. *gloſſ. in cap. de cauſis* in verbo conſenſu. *extrà de offic. de legat.* Gail. *lib. 1. obſerv. 79. num. 5.* Guido Papæ, *Deciſ. Grationop. 216. num. 1.* 3. Quoniam in omnibus, quibus non requiritur libellus, litis conteſtatio quoque omitti poteſt: quia cum libellus ſit origo & fundamentum litis, remiſſo libello, remittitur quoque litis conteſtatio. Gail, *d. lib. 1. obſerv. 76. num. 4.* 4. Ubi verò nulla eſt oblatio libelli, neque litis conteſtatio, ibi nulla poteſt ferri ſententia. *c. cum dilecta. extrà de reſcript. ibi: propter quod proceſſum ipſorum contra noſtri formam reſcripti, ac juris ordinem attentatum, irritum decernimus & inanem. l. 4. C. de ſentent.* cujus verba ita ſe habent: *prolatam à præſide ſententiam contra ſolitum judiciorum ordinem, auctoritatem rei judicatæ non obtinere certum eſt.* Ratio eſt in textibus hic allegatis: quoniam ibi nullus eſt ordo judicii, nam ordo judiciorum eſt, ut offeratur libellus, lis conteſtetur, juretur de calumnia, depoſitiones teſtium conſcribantur & publicentur, ſententia ſcribatur & à judice proferatur. *gloſſ. in d. l. prolatam. 4 C. de ſentent.* accedit inſuper & hoc, quod ſententia debeat eſſe

con-

conformis libello ſeu petitioni: & niſi ſit conformis libello, eſt nulla. *c. licet Heli. extrà de ſimonia: & cap. qualiter & quando. extrà de accuſation.* Everhard. *in Top. loco à libello ad ſententiam. 43. n. 1.*

XI.

Quod autem dictum eſt, ſententiam debere eſſe conformem libello, non univerſaliter & ſimpliciter verum eſt, licet regulariter verum ſit. Jaſon. *ad §. curare. Inſtit. de action. n. 18.* multæ enim ſunt factorum ſpecies, in quibus toleratur libelli, ſive petitionis & ſententiæ diſcrepantia. Nam 1. non procedit in Papâ & Imperatore, quoniam hi non attendunt, qualiter vel quomodo petitum ſit, ſed ſola facti veritate inſpecta pronunciant. Zaſ. *ad §. curare. Inſtit. de action num. 17.* Schneidew. *ad d. §. curare. num. 41.* Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. lib. 2. tit. 27.* Jaſon. *ad eundem §. curare. Inſtit. eod. num. 29.* 2. Fallit in judicio familiæ herciſcundæ. Poteſt enim judex ex officio totam rem, de quâ litigatur, uni adjudicare, & alteri adjudicare certam ſummam pecuniæ, licet hoc in libello diviſorio non ſit petitum. Sichard. *ad rubric. C. famil. herciſc. num. 4.* 3. Fallit in criminalibus, in quibus etſi concluſione opus non ſit, ratio quia probato crimine jura ipſas pœnas & punitiones criminibus debitas & proprias, ilicò citra concluſionem ullam referunt & commonſtrant, quæ ſecundum leges à judice imponendæ veniunt. Perez. *in C. tit. de accuſat. num. 4.* Damhouder. *in Prax. Rer. Criminal cap. 30. num 7.* ſi tamen concluſio fiat, & accuſator petat ſic vel ſic puniri, adhuc tamen judex, cognita qualitate delicti & perſonarum, plus minusque condemnandi liberam poteſtatem habet. Venator. Zaſ. Jaſon. & Schneidew. *dd. locis.* Denique poteſt judex, & in civilibus cauſis, quoad qualitates, tempora, modos, loca, non ſequi petitionem libelli. Venator. Zaſ. *dd. locis.* atque

has

Digitized by Google

has fallentias nobis hic tetigiſſe ſufficiat, plures qui videre deſiderat, is adeat Felinum *in c. licet Heli. extrà de Simonia.* qui triginta unam cumulavit fallentias, in quibus non ſit opus, ut ſententia ſit conformis libello, uti eum allegat Maranta *in Speculo part. 6. de ſentent. diffinitiva & interlocut. num. 63.*

XII.

Porrò intentionem quod attinet; id eſt, rem petitam, quam velit, cupiat aut intendat, deſignare actor debet in libello: aliàs poſſet dici libellus obſcurus. Maranta *in Speculo part. 6. memb. 3. num. 8.* propter obſcuritatem autem rejicitur libellus: cum nihil placeat judici, quàm claritas. *Novell. 107. c. 1. l. de ætate. 11. §. 7. ff. de interrogat. in jur. fac. c. cum clamor. extrà de teſtib.* Kling. *ad c. 1. extrà de libell. oblat. n. 6.*

XIII.

Cauſam verò quod concernit, debet illa eſſe concludens: nempe quo jure petat, v. g. peto centum, quia mutuavi &c. vel peto puniri, quia tale delictum commiſit. Maranta *in Speculo. part. 6. memb. 3. num. 8.* nam ſi concludens cauſa non ponitur, non procedit libellus, ut ſi dico, peto centum, vel peto fundum, quia rex eſt in Francia, eſſet inepta cauſa, quia talis cauſa non præſupponit obligationem rei. Arnold. ab Haerſolt. *in prolegom. adverſar. de action. n. 74.* & per conſequens inepta concluſio: quoniam concluſio, ut in libello procedat, requiritur; ut ejusdem ſit qualitatis cum obligatione. Arnold. ab Haerſolt. *d. l. num. 76.* itaque vitiaretur concluſio, ut notat *gloſſ. in l. 2. §. circa ff. de doli except.* & poſt illam Maranta *d. l. n. 8.* Zaſius *ad §. ſi minus. Inſtit. de action. num. 6.* hinc quoque ſententia lata ſuper ejusmodi inepto libello, eſt ipſo jure nulla. Jaſ. *ad §.*

omnium. Inſtit. de action. num. 167. Everhard. *in Topic. loco à libello ad ſentent. 48. num. 9.* Tilemann. *part. 1. Diſput. ff. 6. theſ. 26.* exceptio quoq; ſuper ejusmodi libello inepto potis eſt quandocunque opponi etiam poſt ſententiam, quæ tranſivit in rem judicatam. Jaſ. *d. l. num. 168.* Thuldæn. *in annotat. ad Prax. Rer. Civil.* Damhouder. *cap. 101. lit. a.* Hoc tamen limitatur, ut non procedat hæc exceptio ineptitudinis circa libellos apud ſummos principes, item in Camera Imperii non habet locum. Zaſ. *ad §. curare. Inſtit. de action.* ubi hoc nota dignum ait. Mynſinger. *centur. 4. obſerv. 5.* Gail. *lib. 1. obſerv. 66. num. 16.* quod primum attinet, certè in Papâ & Imperatore hoc nihil neceſſe eſt, quia ſola facti veritate inſpecta pronunciare poſſunt, hi enim non ſunt obligati nec adſtricti ſolennitatibus. Princeps enim legibus ſolutus eſt, *l. princeps. ff. d. ll.* quod intellige quoad ſolennia juris. Bald. *in l. fin. C. eod. tit.* & poſt illum Zaſ. *ad d. § curare. num. 17.* quod verò Cameram Imperii concernit, reſponderi poteſt, quod illa cum Cæſare concurrentem jurisdictionem habeat, adeòque ipſum Cæſarem, quoad juſtitiæ adminiſtrationem in cauſis civilibus repræſentet. Gail. *lib. 1. obſerv. 29. num. 3. & obſerv. 121. num. 8.* Mynſing. *d. loco.* 2. limitatur circa ineptitudinem libelli: ut illa procedat in cauſis ſummariis, ubi proceditur ſine figurâ judicii. Maranta *in Speculo. part. 4. diſtinct. 1. n. 14.*

XIV.

Petitionem tandem quod ſpectat: in qua conſiſtit modus agendi, & tota vis libelli vertitur. Zaſ. *ad princ. Inſtit. de action. num. 27.* Everhard. *in Top. loco à ſubjecta materia. n. 27.* non una ea, ſed variæ à Dd. commentæ, quæ nihil aliud ſunt, quàm concluſiones ſive clauſulæ, quæ ab advocatis libellis inſeri ſolent, & refert eas Jaſ. *ad §. omnium. Inſt.*

de

de action. harum quatuor præ cæteris tantum valdè utiles eſſe & in omni libello opponi ſolere pro utilitate libellantis putat Maranta *in Speculo. part. 6. membr. 3. num. 15.* quare à Dd. communiter ſalvantes ſive ſalutares indigitantur. Gail. *lib. 1. obſerv. 61. num. 12.* Eſtque prima hæc, quæ in fine libelli annecti ſolet: *Super quibus omnibus & ſingulis peto jus, & juſtitiam mihi miniſtrari.* Jaſ. *d. §. omnium. Inſt. de action. num. 147.* Maranta *d. l. n. 15.* Arnold. ab Haerſolt. *in proleg. omen. Adverſar. de action. num. 80.* & hanc clauſulam, multùm utile eſſe, ſemper in fine libelli apponere, illamq; valdè ſalutarem dicit Jaſ. *d. l. n. 147.* Zaſ. *ad d. princ. Inſtit. de action. num. 27.* imò ſalvare hanc libellum ab omni ineptitudine refert. Maranta *ibid. num. 15.* & eſſe illam, quemadmodum eſt herba betonica, poſt Anton. & Panorm. Jaſ. *d. loco.* & hujus petitionis ſive clauſulæ alium maximum & ſingularem effectum refert Everh. *in Topic. loco ab effect. cor. quæ ſimul requiruntur ad eſſe. 22. num. 7.* ubi ſubjungit: *tu ergò ſis cautus, ut nunquam omittas eam ponere in libello per te conficiendo: quia vidi plures ſuccumbere ob omiſſionem dictæ clauſulæ, capta per eos inepta concluſione, qui non ſuccubuiſſent, ſi dictam clauſulam in concluſione poſuiſſent: & tantò magis ſis cautus, quia in benè & aptè formanda concluſione, faciliter errat, qui naturam actionis ignorat, propter quod contigit plures ſuccumbere, l. 1 juncta gloſſ. ff. ſi menſ. r. falſ. mod. dix.* addatur Gail. *loco citato, n. 11. & 12.*

XV.

Altera clauſula utilis eſt illa: *Non tantùm dicto modo, ſed etiam omni alio meliori modo, quo fieri poteſt.* Jaſon. *ad d. §. omnium. Inſtit. de action. num. 151.* Maranta *d. l. n. 16.* Zaſ. *ad d. princ. Inſtit. de action. num. 27.* Arnold. ab

Haerſolt. *d. l. num. 81.* quæ operatur, ut in caſu dubio libellus ſuſtineatur, & interpretetur eo modo, quo favorabilius poteſt juvari intentio actoris. Jaſon. Maranta, Zaſ. Arnold. ab Haerſolt. *dd. locis.* inde pro ſuſtentatione quoque libelli licitum eſt verba impropriare, quando libellus non poteſt admitti in propria locutione, ut ita potius valeat quam pereat. *l. ſed ſi poſſeſſori. §. item ſi juravero. ff. de jurejurand.* Jaſon. *ad d. §. omnium. num. 108.* Sichard. *ad rubric. C. de ſervitut. & aqua. num. 5.* Idem *ad l. 1. C. de uſufruct num. 3.* ubi pulchrum exemplum impropriationis verborum videri poteſt. Myſing. *centur. 4. obſerv. 5.* Gail. *lib. 1. obſerv. 66. n. 7.*

XVI.

Tertia utilis eſt illa: *Non adſtringens ſe ad probandum niſi neceſſaria, & quæ ad cauſæ victoriam pertinent.* Zaſ. *d. l. num. 28.* Maranta *loco citato num. 17.* Arnold. ab Haerſolt. *d. l. n. 82.* Germanicè ſic efferuntur. Daß er ſich (ſcilicet actor) zu keiner überflüſſigen Beweiſung wil verbunden haben. quæ clauſula operatur, ut actor non teneatur probare qualitates in libello deductas, etiamſi ſint inutiles & ſupervacuæ, ad quod alias teneretur: quia actor tenetur probare omnia in libello poſita, niſi utatur hac clauſula. Zaſ. Maranta, Arnold, ab Haerſolt. *dd. locis.*

XVII.

Quarta ſalutaris clauſula eſt: *Et peto in expenſis ipſum reum condemnari.* Jaſ. *ad §. omnium. Inſtit. de action. num. 140.* Maranta *loco citato num. 18.* Arnold. ab Haerſolt. *d. l. num. 85.* Germanicè ita aut alio ſimili modo proferri ſolet. Neben Erſtattung der Gerichtskoſten zu ur-

theilen

theilen und zu condemniren. Per hanc clauſulam cenſetur interpellatus judex, ut in caſu, uti vocant ſuccumbentiæ condemnet victum ad expenſas, ad quas non tenetur judex condemnare, ſi non petantur, & licet judex ex ſe & ſuo officio poſſet condemnare victum in expenſis, quæ factæ fuerunt, poſt litem conteſtatam. *l. ædiles. §. item ſciendum. ff. de ædil. edict.* Jaſon. Maranta. Arnold. à Haerſolt. *dd. locis.* tamen ſi judex non condemnat, nihil poteſt ei imputari, nec pro hoc tenetur victori ad intereſſe propter omiſſam condemnationem expenſarum. Jaſon. *ibid.* ratio quia judicis officium non niſi imploratum actori impertiri debet. *l. 4. §. hic autem judicium. ff de damno infect.* Bocer. *Claſſ. 4. diſp. 2. th. 40. lit. a.* VVeſenb. *π. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat. num. 5.* Idem. *ff. de obligat. & action. num. 11.* Everhard. *in Topic. loco à ſentent. ad libell. 49. num. 1.* Zaſ *ad princ. Inſtit. de action. num. 23.* Rittershuſ. *in Expoſit. method. Novell. part. 9. cap. 6. num. 136.* Kling. *ad c. cauſam extrà de judic. n.* 1. Arnold. ab Haerſolt. loco ſæpius citato. *num. 85.* Fachin. *lib. 13. controverſ. c.* 21. Sichard. *ad l. 4. C. ad leg. Aquil. n.* 11. & Dd. communiter per textum allegatum, quando verò ſunt petitæ: tenetur omninò judex declarare ſuper expenſis, & condemnare condemnandum, alias faceret litem ſuam, id eſt, alienæ litis cauſam propriam faceret. poſt Bart. Maranta & Arnold. ab Haerſolt. *locis citatis.* unde cautos eſſe monet advocatos poſt Dyn. & Bart. Jaſ. *d. l. num.* 146. ut in libello petant reum condemnari in expenſis factis & faciendis usque ad finem cauſæ.

XIIX.

Solet & in fine libelli officium judicis implorari: quod cum à Dd. vulgò dividi ſoleat in nobile & merce-

narium. Sichard. *ad l. 3. C. ex quib. cauſ. major in integr. reſtit. n. 2.* Fachin. *lib. 13. controverſ. cap. 22.* Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. cap. 9. in princ.* Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. lib. 1. tit. 32.* Schneidew. *in princ. Inſtit. de offic. jud. num. 2.* Kling. *Inſtit. ibid.* Oldendorp. *in progymnaſm. præfat. de offic. jud. verſic.* quandoquidem verò. Anton. Guibertus *lib. 1. quæſt. jur. cap. 10.* Schleaf. *in not. illuſtrib. ad π. VVeſenb. ff. de obligat. & action. n. 62.* Nobile judicis officium illud vocant, quod judex ſua, hoc eſt, jurisdictionis auctoritate exercet, etiamſi nulla proponatur actio: & interdum nomine proprio, nemine petente. Mercenarium verò dicunt: quod actioni propoſitæ & intentatæ cohæret, eique ancillatur & deſervit. Dd. citati præallegatis locis: hanc tamen diviſionem JCti emunctioris naris tanquam ineptam & confuſam reſpuunt & rejiciunt: & nullum nobile, nullum mercenarium officium Romanis legibus probari ajunt. Goeddæus *ad l. 22. ff. de V. S. num.* 18. Oldendorp. *d. l.* Anton. Guibert. *d. lib. 1. quæſt. jur. cap.* 10. qui novercali odio hanc Dd. diſtinctionem invadit, eamque vellicat & lacerat, hæc, inquiens, interpretes commenti ſunt, quibus utinam viderem ſandalio commitigari caput. Nos enim opinionibus illorum in varios errores deducimur &c. Sed hæc latius hic deducere noſtri non eſt inſtituti, ſed ſolùm inveſtigare, quodnam judicis officium in libellis implorari debeat, nobile, an mercenarium, ut vulgò interpretes vocant, & cum ſupra diximus, officium judicis mercenarium actionibus inſervire, meritò itaque illud imploratur. Kling. *ad c. 3. extrà de litis conteſt. num. 2.* Sichard. *ad d. l. 3. ex quib. cauſ. major. num. 2.* ubi imperitos perſtringit advocatos, qui in fine libellorum talia verba ſcribunt; peto hoc fieri nobile officium judicis implorran-

Digitized by Google

rando, quod frequentius fit in lingua vernacula hoc modo, Ew. rer Hochadelich Richterlich Ampt Anruffende/ cum deberent mercenarium officium implorare, id eſt, tacitè petere, ut judex benignè ſuſcipiat actionem, ad quam cogatur adverſarius juridicè reſpondere. Sichard. *d. l. num. 4.*

XIX.

Ultima verba definitionis ſunt: contra adverſarium neceſſariò concludens. Libellus enim eſt quaſi quidam ſyllogiſmus. Everhard. *in præambul. Top. num.* 11. eoque vel perfecto, vel imperfecto, ut Enthymemate. Bachov. *in not. ad π.* VVeſenb. *ff. de edend. num. 1.* Hilliger. ad Donell. *lib. 23. cap. 4. lit. D.* Syllogiſmo perfecto conſtat, quando propoſitionem habet majorem, quæ plerumque legem aliquam aut regulam juris comprehendere ſolet. v. g. præmiſſis primum præmittendis, ajo quod quamvis jure Civili prohibitum & noſtra interſit animum liberorum noſtrorum non corrumpi. *l. ut tantum. ſ. 1. ff. de ſervo corrupt. Major.* Hoc non attento, Sempronius ſollicitavit filium Mævii vicini ſui ad furandum & aufferendum patri nummos. *Minor.* Petit itaque Mævius Sempronium ad intereſſe & pecuniæ ablatæ æſtimationem condemnandum. *Conclufio.* Major alias regulariter hæc tria quoque continere ſolet. 1. Quis petat? 2. à quo? & 3. coràm quo, id eſt, nomen Actoris Rei & Judicis. Minor cauſam agendi, id eſt, actionem ſive petitionē cum narratione facti, id eſt, qua Actor concludit petendo, meritò ex præmiſſis Reum ſibi fore condemnandum non tantum in principali cauſa, verùm etiam in expenſis. Vid. Venator. *in Analyſ. Jur. Pontific. lib. 2. tit. 3.* Imperfecto verò Syllogiſmo ſive Enthymemate con-

conſtat libellus, quando omittitur propoſitio major, quæ pendet à jure, ut anteà dictum, quod judici notum eſſe debet. Bachov. *d. loco.* inde libellus vulgò à Dd. Syllogiſmus juriſtarum practicus ac judicialis vocari ſuevit; Venator. *d. loco.* Weſenbec. *π. ff. de edend. n. 3.* Zal. *ad princ. Inſtit. de action. num. 15.*

XX.

Definitionem ejusque explicationem rectè & ordine excipit proximo loco Diviſio: nam ad naturam rei cujusque demonſtrandam cumprimis diviſio conducit. Vigl. Zuichem. *ad rubric. Inſt. de hered. qual. & diff.* imò diviſio animum legentis incitat, mentem audientis præparat, & memoriam artificiosè corroborat *gloſſ. in §. igitur. 1. in proœm. Inſtit.* Jaſon. *ad rubric. Inſtit. de action. num. 38.* Cravetta *de Antiquitat tempor. in operis partit.* Eſt autem libellus duplex: alius Conventionalis ſive poſtulatorius & Civilis, qui in civilibus cauſis offertur. *l. fin. C. de annal. except. Novell. 112. cap. 2.* Alius Accuſatorius ſive Accuſationis & Querimonialis, qui in criminalibus cauſis offertur. *l. denunciaſſe. 17. §. 1. ff. ad L. Jul. de adult. l. ſine metu. 17. C. eod.* Kling. *ad c. 1. extrà de libell. oblat. num. 16.* Venator *in Analyſ. Jur. Pontific. lib. 2. tit. 3.* Schneidew. *ad §. omnium. Inſtit. de action num. 105.* Arnold. ab Haerſolt. *in prolegomen. Adverſar. de action. num. 71.* Weſenb. *π. ff. de edend. num. 3.*

XXI.

Hæ duæ libellorum ſpecies à Dd. dividuntur, ut alius ſit libellus ſummarius ſive ſimplex, alius articulatus: id eſt, in certa membra & per numeros diſtinctus.

Fri-

ridéric. Tilemann. *Diſputat. Pandect. 6. theſ. 25.* Ritters-huſ. *in Expoſit. method. Novellar. part. 9. cap.* 12. quam di-iſionem conſuetudo ſecepit atque approbavit, & Ca-nera Imperialis amplexa eſt: ubi hæ duæ libellorum ſpe-ies antehac in viridi fuere obſervantia, uti patet ex *Or-inat. Cam. part. 3. tit.* 12. hunc in modum. §. Zum andern/ o viel die Klag belanget / ſo in dieſem erſten Termin der Kläger fürbringen ſoll: Wollen wir einem jeden Kläger r eyngelaſſen und heimgeſtellt haben/ dieſelbig ſeine Klag rticul'sweis zu ſtellen / oder aber ſummarie fürzubrin-gen/&c. ex noviſſimo verò *Receſſu Imperii de anno* 1654. omnis libellus debet eſſe ſummarius, & quidem clarus & liſtinctus. §. Dieſem nechſt / ibi: ſeine Klag oder Libell nd t articuls / ſondern allein ſummariſcher Weiß, &c. dque tàm in prima inſtantia quàm in appellatione, ita, it gravamina appellationis ſtatim cum ſupplicatione pro proceſſibus exhibeantur. *d. Receſſ. Imperii.* §. Zu Befor de-rung des Proceſs. Sprenger. *in Jure Cameral. confirmato. addit. tractat. de Jur. Ædific. p. m.* 472. idque propterea factum, ut lites abbrevientur, non verò in infinitum pro-rahantur & extendantur.

XXII.

An autem nomen actionis in libello ut exprimatur neceſſum ſit, intricata eſt quæſtio; & apud legiſtas ma-gna contentione controvertitur. Aliis diſtinguentibus, 1. Inter jus Digeſtorum & Codicis, aliis inter jus Civile & Canonicum, aliis verò inter actiones & actiones. De jure Digeſtorum non neceſſe fuiſſe refert *gloſſa in l. 1. ff. de edend. in verb, edere.* contrarium defendit Förſterus junior *in tractat. Juſtinian. part. 2. diſput. 1. theſ. 4.* Gœd-

C dæus

dæus *ad l. 5. ff. de V. S.* alios diſſentientes refert Magn. Dn. Ungepaur. *Exercitat. Juſtin. 15. quaſt. 6. in Nego.* jure Codicis ſecus obtinuiſſe refert *gloſſ. pracitata in d. verbo edere.* ubi allegat *Authent. offeratur. C. de litis conteſt.* Verum ſi poſteriorem hujus diſtinctionis primę partem, quam refert gloſſa, penitius introſpiciamus, falſum aſſertum illius eſſe videtur, quando inquit de jure Codicis ſecus fuiſſe: allegando *Authent. offeratur. C. de litis conteſt.* Nam cum Irnerius Authenticarum Codici inſertarum autor ſi, quas ex ipſo Authenticorum Juſtiniani Imperatoris volumine, quàm breviſſimè juxta ſententiam tantum deſumſerit, & legibus Codicis ejusdem Juſtiniani inſeruerit, ut refert Joan. Fichard *in Vit. Recent. JCtorum.* quæ Authenticæ nullam vim legis habent, niſi quatenus cum fonte congruunt. Dici itaque non poteſt de jure Codicis ſecus eſſe, cum fons ipſe potius ex quo illa Authentica deſumta ſit, introſpiciendus, nempe *Novella 53. c. 3.* diſtingui igitur debuiſſet inter jus Digeſtorum & jus noviſſimum. Jus verò Canonicum quod attinet, quod & Camera Imperialis ſequitur, & praxis hodiè paſſim obſervat, nomen actionis non opus eſt, ut exprimatur *per text. in c. dilecti. extrà de judic.* (& hanc communem Dd. eſſe opinionem refert Jaſon. *ad §. omnium. Inſtit. de action. n. 165.*) ſed ſufficit congruentem & aptam negotio proponere actionem, & loco nominis actionis omiſſi in libello cauſam petendi, ſive medium concludendi omninò exprimere, de quo in *theſ. 13.* plura diximus. Schleif. *in not. illuſtrib. ad π.* Weſenb. *ff. de edend. num. 1.* Sichard. *ad rubric. C. de oblig & action. num. 5.* Weſenb. *π. ff. de O. & A num. 12.* Perez. *in C. tit. de interdict n 5.* Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. cap. 130. num. 10.* Cum itaque hæc controverſia in jure Civili non ſit deciſa, merò

itò jus Canonicum hàc in parte ſequimur, nam quan-
lo aliquid eſt dubium de jure Civili, & claré determi-
atum à jure Canonico: tunc ſervandum eſt jus Cano-
icum in utroque foro. *gloſſ. in c. licet. in verſu vacante
xtrà de for. comp.* Matth. Gribald. *in Comm. Opin. lit. F.
erſ. frater.* Idem *in d. Comm. Opin. lit. S. verſ. ſucceſſio.*
uido Papæ *in Apoſtill. Deciſ. 513.* Sichard. *ad l. 3. C. de
llat. num. 2. & ad l. 11. C. de judic. num. 16.* Magn. Dn.
ngepaur. *d. Exercit. Juſtin. 15. q. 6. in Nego.* Joan. Sith-
iann. *in Idea jur. Epiſcop. moderni cap. 13. num. 33.* Tan-
em ultimo, quando Dd. diſtinguunt inter actiones &
tiones, ut ſupra diximus: tunc ajunt, quod quando ex
na cauſa, ſive ex uno facto plures oriantur actiones,
. g. ex furto oritur actio ad exhibendum, rei vendica-
, condictio furtiva, & quoque actio furti, quarum
ælibet habet ſpecialem petitionem. Item ex legato
itur rei vendicatio, & actio ex teſtamento. in his igi-
: & ſimilibus caſibus nomen actionis eſſe exprimen-
m ab actore, quâ velit experiri, ne alias reus ſu-
r qualitate actionis intentatæ incertus reddatur; & ut
certa poſſit fieri ſententia. Kling. *ad c. dilecti. extrà
judiciis. num. 19.* Magn. Dn. Ungepaur. *d. Exercit. Ju-
. 15. quæſt. 6. in Nego.* propè finem: ubi alia refert
empla.

XXIII.

An autem libelli emendatio poſſit fieri, non una
nium Dd. eſt ſententia. Quidam ad litis conteſtati-
em usque ſimpliciter & regulariter conceſſum eſſe
rmant. Noe Meurer. *in Proceſſu Cameræ part. 7 rubric.
litis conteſt.* ubi ex veteribus Bart. Alex. & Jaſon. alle-

gat. Schleif. *in not. illuſtr. ad π. VVeſenb. ff. de edend. n. 7.* Wehner *in Obſerv. Pract. lit. G. in voce*, Gewehr / Wehrſchafft. Gail. *lib. 1. Obſerv. 51. num. 10.* Jaſon. *ad §. omnium. Inſtit. de action. num. 157.* Sichard. *ad Authent. qui ſemel. C. quomod. & quando* Ratio eſt, quia per litis conteſtationem quaſi contrahitur in judicio, & quis inſtantiæ obligatur. *l. licet tamen. 3. §. idem ſcribit. 11. ff. de pecul. Authent. qui ſemel. C. quomodo & quando judex.* ideòque ab ea altera parte invitâ diſcedere non licet. *l. ii, qui ſe obtulit. 21. ff. de R. V. l. ab emtione. 58 ff. de pact.* Schultz. *Inſtit. de action. lit. Z.* Thuldæn. *in Annotat. ad Prax. Rer. Civil. Damhouder. cap. 110. lit. e.* Sichard. *ad d. Auth. qui ſemel. C. quomodo & quando judex. num 13.* ante verò conteſtationem litis, neque litem eſſe neque actorem petere, ſed petere tantùm velle dicimus. Perez. *C. de litis conteſt. num. 1.* Quidam diſtinguunt inter libelli emendationem ſeu correctionem & mutationem: & emendationem ſemper usque ad ſententiam definitivam admittendam eſſe ajunt. Mutationem verò non niſi usque ad litem conteſtatam. Weſenb. *π. ff. de edend. num. 8.* Bolognetus *ad l. ed. 14. C. de edend.* quem allegat Elias Rober. *Exercit. Jurid. Inſtit. Imper. Diſput. 21. Coron. 2. in fin.* Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. num. 3.* & hanc communem eſſe Dd. opinionem aſſerunt. Weſenb. Bologner. *dd. locis.* Bocer. *claſſ. 6. diſput. 14. theſ. 23.* Emendationem autem vocant Dd. cum detrahitur aliqua qualitas à libello, vel aliqua ſumma, ut ſi petiit actor viginti, an poſſit poſteà detrahere, & petere decem, & hanc emendationem ſemper eſſe permiſſam ante & poſt litem conteſtatam, rationem hanc adferunt, quia non poſſit reprehendi actor, qui emendat in partem mitiorem & temperatius petit. Zaſ. *ad §. ſi minus. Inſtit. de action. num. 7.*

Muta-

Digitized by Google

Mutationem verò vocant Dd. veram actionem dimitte-
, & aliam proponere. *arg. l. mutari. ff. de procurat.* Zaſ.
l. num. 11. Damhouder. *in Prax. Rer. Civil. cap. 110. n. 6.*
Quidam nulla habita diſtinctionis ratione inter libelli e-
mendationem & mutationem usque ad ſententiam de-
finitivam correctionem eſſe permiſſam aſſerunt. Elias
ober. *d. l.* Magnif. Dn. Ungepaur. *Exercit. Juſtin. 15. q.*
per tot. Boecerus *l. c.* hoc tamen caſu actori refunden-
as eſſe expenſas. Aliter diſtinguit Zaſ. *ad §. ſi minus.*
ſtit. de action. Aliter adhuc Manzius *ad §. 35. Inſtit. de*
ction. qui diſtinguit inter errores libelli: nam error ali-
uando contingit circa verba, aliquando circa ſenſum
ſum: aliquando circa acceſſoria, aliquando circa ipſam
m principalem: aliquando circa quantitatem, quali-
tem, vel ſubſtantiam. Et hi poſteriores quoniam omni-
n optimè videntur diſtinguere, in eorum caſtra tranſi-
m facimus & calculum noſtrum his addimus. Docto-
enim diſtinguenti videtur ſtandum, tanquam magis
propinquanti veritati. Nevizan. *lib. 5. Sylv. Nupt. num.*
hi igitur videri poſſunt. De jure verò Saxonico acto-
conceſſum eſt emendare libellum ante præſtitam gua-
ndam, non verò poſt. Wehner. *d. l.* Schneidew. *ad §.*
mnium. Inſtit. de action. num. 132. text. expreſſus in
Weichbild. *artic. 40. in fin. fol. m. 72.* ita ſe habet. Alldie-
eil die Gewehr nicht gethan wird / dieweil mag der
läger ſeine Nohtklag wohl beſſern/ und darnach nicht
ehr. *& artic. 114. fol. m. 102. ibi*: Wo aber ein Mann
ie rechte Gewehr gelobet oder empfähet / umb ein
ag / nach der Gewehr mag er die Klag weder beſſern
ch ärgern.

XXIV.

Effectus libelli eſt, ut 1. ſecundùm petitionem

in libello factam formetur ſententia. *c. qualiter in fin. extrà de accuſat.* de quâ in theſ. 10. & 11. actum. 2. perpetuat actionem annalem, quando ſummo Princip oſfertur, qui ad eam reſcribit. *l. 1. & 2. C. quando libelli principi dat. &c.* 3. facit rem litigioſam. 4. interrumpit præſcriptionem. *l. ſicut. C. de praſcript. 30 vel 40. annor. l. ex multis. C. de annal. except.* 5. obligat actorem ad finem perducere cauſam, *Authent. qui ſemel. C quomodo & quando.* Venator *in Analyſ. Jur. Pontiſic lib. 2. tit. 3.* Kling. *ad c. 1. extrà de libell. oblat. numer. 22.*

CORONIDES.

I.

C*Lauſula*, von Rechtswegen / *in libello poſita, nihil aliud ſignificat aut importat, quam officium judicis.*

II.

Stricto jure filius natus ante nobilitatem à patre acquiſitam non eſt nobilis.

III.

An Actor in terris Saxoniæ reo poſt præſtitam guarandam jusjurandum deferre poſſit ſi de eo in libello proteſtatus fuerit ſibique id reſervarit? N.

IV.

Imperium merum regulariter in mortuos exerceri an poſſit? N.

V.

Num debitores bonis cedentes notentur infamia?

VI.

An Actor Reum coram judice incompetente conveniens causá cadat?

VII.

An Advocato ſalarium debeatur, ſi in cauſſa ſuccumbat? A.

VIII.

An valeat pactum, quo convenit, ut creditor propria autoritate poſſeſſionem bonorum debitoris poſſit ingredi, ſi pecuniam definito tempore non ſolvat?

IX.

An præbens poculum amatorium, ex quo præter animi intentionem mors ſequitur, pœna homicidii ordinaria puniendus ſit. N.

X.

An vaſallus dominum ſuum non petita ſeu impetrata venia in jus vocare poſſit. A.

XI.

An amiſſa per ludum, tanquam turpiter data poſſint recuperari per condictionem?

XII.

XII.

Quando minor dat mutuum minori, an accipiens juvetur SCto Macedoniano? N.

XIII.

Si ſpectra ſeu idola domui conductæ infeſta obambulent, ut ædibus frui nequeat, an juſta migrandi cauſſa ſit?

XIV.

Num frater cum ſorore committat inceſtum?

XV.

An fidejuſſor in cauſſis criminalibus intervenire poſſit?

XVI.

An fur, qui rupto laqueo vivus in terram decidit, dimittendus ſit? N.

XVII.

Actio injuriarum ad palinodiam an ſit civilis vel criminalis? prius A.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS.

Digitized by Google